

DOC 03489

פח

3028

סודי

ו' באייר, חשי"ג
21 באפריל, 1955

3028/10

פח

247/מא

אל : מאח"ב

העקו לשכה

חקר

הנציגות באו"ם

הקונסוליה, ניו-יורק (פסלוי)

שיקגו

מונטריאול

לוס-אנג'לס

פגל

מאחז השגרירות

הנדון : דו"ח על ביקורו של שר-החוז
בוושינגטון, 8.10.1955 (א)

7.4.55 דיון עם השגריר, הציר וא. לויין בדבר
חיוק המחלקה הכלכלית בשגרירות ועל החקנת קשרים
חקיניים בינה לבין המשרדים הממשלתיים השונים בארץ
העוסקים בעניינים כלכליים.

דיון כללי עם הסגל (ראה דו"ח מס. 246,
פ-17 דנא) שהוקדש לניחות המדיניות האמריקנית, בעיקר,
לגבי ישראל, מדינות ערב ובעיית השלום באזור.

8.4.55 ארוחת בוקר עם מנהיגי אגודי המוסלמים.

נענו ובאו שלושה-עשר מגדולי המנהיגים
של שני הארגונים העיקריים - A.F.L ו-F.O. בהם ג'
מיני (Heany), נשיא ה-A.F.L. כן נכחו בארוחת
מר חיות וכמה משליחי ההסתדרות באמריקה.

השיחה נסבה על מעמדה של ישראל בעולם
הדימוקרטי, בעיית השלום עם הערבים, בעיית הפליטים
וכיוב"ו - ומבחינה זו הייתה מוצלחה מאד. אולם נציגי
ארגוני הפועלים עוררו בחקירות רבה את דבר אי-הצטרף
פוחה של ההסתדרות לארגון הבינלאומי של אגודי הפועלים

(א) השגריר הסתחף בכל סגישותיו של השר

החומשיים (S.C.F.T.U.) .

מגישה עם ביירווד (נכתב גם פר ואלר)

השר הדגיש את ענייננו בהכנון האזורי ובגורל העלה סואץ ומסר על האיגרת שאנו עומדים להגיש בקרוב בקשר לכך. ביירווד ביקש להבטיחנו כי דאגתנו להבטחת חופש מעבר ברורה להם יפה והיא עומדה לנגד עינינו. הוא הוסיף כי סכויי הצלחה המסא והמתן של הסואץ אינם נראים להיות קרובים כפי שהיו. אשר לעזרה צבאית טען, כי רוצה היה במתן מקביל לישראל ומדינות ערב. ביירווד הדגיש כי הבעיה העיקרית היא הבאת שלום לאזור, ותוא שאל למחיר שישראל מוכנה הייתה לשלם עבור השכנתו. האם מוכנים היינו, למשל, לעשות ¹⁹⁵¹ -

On the way of Territorial Ceasings

כאן נוצרה מחיחות וחשר השיב כי השלום יוכל לקום רק אם יקבלו את ישראל, כפי שהיא, בשטח ובאוכלוסין, ואם לאו הוכל ישראל להחקיים גם בלי שלום. ביירווד טען לעומתו כי לא נזכה בשלום אם נישאר נוקשים וכי אם לא נבוא בחוכניה שלום ייחבן שעל ארצות-הבריה יהיה להכין הצעות, שכן האינטרסים שלה עצמה מחייבים השכנת שלום. חוכניה זו הצטרך להחקבל על הצדדים גם אם לא יסכימו לכל פרטיה. השר השיב בחקיפות כי ארצות-הבריה לא הוכל לכפות חוכניה כזו ללא משלוח כוחות מזויינים, וביירווד השיב כי אין כל כוונה לכך ודבר זה לא עלה אפילו במחשבה, ויכוח דומה נחקורר מסביב לשאלת ביירווד אם נוכל להחזיר מספר קטן של פליטים. הוא הדגיש שיש להסציא חוכניה שלום אך אמר כי לפי שעה אין בידי ארצות-הבריה כל הצעה של מסע.

השר והשגריר טענו כי קיים רקע לשיחות שלום גם מבלי שנראה "גמישות" בשאלת הגבולות והפליטים והצביעו על חוכניה השלום שלנו שהובאה בפני עצרת או"ם (מעבר בין מדינות-ערב, נטל חופשי, חוכניות-מים ועוד). השר הסביר את החלטתנו להעביר את מסודר-החוץ לירושלים לפני העצרת, וביירווד שלא גילה עניין רב בנושא השיב כי על כל פנים לא יוכלו לדרון מחדש בעמדתם טרם שובו של דאלס מן האזור.

לכשנזרמן ביירווד אותו יום לבית השגריר לארוחת-הערב החגיגית, הביע באוני השגריר את מורח רוחו על המתהחות שנוצרה בשיחת הבוקר, מחיחות שלא החאימה, לדבריו, כלל למצב היחסים שבין ארצות-הבריה וישראל, וכן הביע צערו על הזכרת האפשרות של שימוש בכוחות מזויינים אמריקניים נגד ישראל. ביירווד טען שלא הוסמך בשם ממשלתו להציע שנויים טרומטיאליים ושכל כוונתו הייתה לברוק אפשרויות ותגובות. השגריר העמידו על רגישותנו המיוחדת לעניין זה שנחקורר, לדעתנו, בצורת מתאומיה בשיחה עם השגריר, ביירווד הציע קיום מגישה נוספת עם השר כדי לטתור את האוירה שנוצרה, אולם הדבר לא נחממש מטיבות טכניות.

מגישת עם פומטר דאלס. (נוכח גם מר ואלר).

השר הציג את עמדתנו בעניני ההגנה והשלום.
דאלס הודה לשר על הרצאתו המקיפה אך לא הגיב במיוחד.
פרט להקרה כי הסדר ישראלי-מצרי בימי שלטונו של נגיב
הוא רב-התקווה ביותר, משניתה השר את ענין חופש המעבר
במואץ והפרת החלטת מועצת הבטחון על ידי מצרים הקיר
דאלס כי בבואם בטענות אלה למצרים משיבים הללו כי ישראל
מפירה אף היא את החלטות האו"ם. השר הסביר בהרחבה כיצד
הרשו הערבים עצמם את המיסגרת עליה הושחתו החלטות האו"ם
ועמד גם על ההבדל המחותי בין המלצות העצרת והחלטות
מועצת הבטחון בעניני שלום ובטחון. חשובתו הסופית של
דאלס הייתה כי דבריו של השר מעידים עליו שהוא עורך-דין
מצויין.

חשיחה כולה הייתה קצרה בגלל דוחק זמנו של
דאלס (ביקור אדנאור והשבעת שגריר ארצות-הברית החדש ליפן).

ארוחת ערב אצל השגריר

נכחו, בין השאר, ניקסון, בידל-סמיס, ביירוד,
ג'רניגאן, ואלר, נאש (סגן שר ההגנה לענינים בינלאומיים),
השופט דאגס, הסניטורים קוסר (Cooper) וליהסן, שגריר
ארגנטינה וצ'ילי.

איו הילומי דברים כלליים ביותר, ניקסון
הפליג בהבעות פרו-ישראליות והדגיש מחדש את רצונו לבקר
בישראל במסגרת ביקור שהוא מתכנן לאירופה.

0.4.63

ארוחת בוקר עם סניטורים. השתתפו טאפט,
ברודג'ס (דיפובליקנים), דאגלס והספרי (דימוקרטים). לא
נכחו חברי ביח-הצירים, אם כי הוזכרו כמה מהם, מאחר וחבריה
היה בטורא.

חשיחה הוקדשה בעיקר לעניני סתן ונחקבל רושם
כי לא יחול קיצוץ מסוכן בקונגרס בסכומים הנועדים לנו.
בעיית הפליטים נדונה בהרחבה ודאגלס והספרי טענו כי בעיית
זו מהווה מכשול עיקרי ביחסי הציבור שלנו. השר הסביר להם
בהרחבה את עמדתנו העקרונית בבעיה זו ואף טאפט תמך בו
בחסרות עמדתנו. טאפט מסר בהודמנות זו כי הוא יעביר את
ענין ועדת לנגר לרשות ועדת יחסי-חוק.

ראוי להדגיש כי ידי מובהק כדאגלס המסכים עם
הנחת היסוד כי את בעיית הפליטים יש לפתור על ידי החיטובת
בארצות-ערב, מצא בכל זאת לנכון לשאול אם לא נוכל לעשות
מעשה נאה ולהחזיר מספר מוגבל של פליטים.

מגישת עם שר ההגנה וילמון ויו"ר ועדת ראשי
המטות-ברדללי (נוכח גם אלוף-משנה הרצוג).

השר סקר את השתלשלות הצעותינו לשיחוף פעולה

בעניני הגנת האזור בשנתיים האחרונות והציג את בקשתנו לסיוע צבאי וכן את הצעתנו לניצול הפוטנציאל הצבאי והאסטרטגי הכללי שלנו (רכבת לאילת וכדומה).

וילמון שניכרה עליו כי לא הספיק להיכנס לענינים, טען לעומתו, כי הבאת שלום לאזור הוא הנאי מוקדם לכל התפתחות נוספת. על כך השיב השר כי על כל פנים יש להתחיל בהכנות ההגנה. מכאן נמשכה השיחה בענינים כלליים ללא הסקה מסקנות סופיות.

הגישה עם הנשיא

השיחה היתה קצרה שכן נועדה להיות אך שיחה של נימוסין. נראה כי הנשיא לא קיבל חרוץ לקראתה שכן, על כל פנים, לא נכת בה איש ממחלקת הסרינה.

בהצגת השקפותינו על ידי השר השיב הנשיא בהקעה ידידותיה לישראל. נדמה כי הוא קיבל את סגרת השר, כי על ארצות הברית להשתדל להביא את הצדדים לשולחן הדיונים מבלי להיכנס לפרטי ההצעות על הוכן הדיונים וצורת ההסדר.

הנשיא העיר כי אכן מוטב לארצות הברית לא להבליט התענינות בפרטי השלום (לדעתו של הסגיר נגדמה עמדתו של הנשיא בגלל הניצול הרעשני של שיחתו עם פייסל, על ידי הקרבים אשר טענו כי הנשיא מסר לפייסל חובנית להסדר ישראלי-ערבי, לפיה על ישראל לבצע את החלטות האו"ם וחמורת כך יפכימו הקרבים לשלום).

הנשיא העיר (כדרכו), כי היוני לישראל להדש את סחרה עם מדינות ערב ועל כך השיב השר כי ישראל הוכל להחזיק מקמד גם בלעדיו. בסיום השיחה העלה השר את ענין בקשתנו לסיוע צבאי. על כך השיב הנשיא כי מעוררו לא שמע עליה, אך לדעתו ראוי בהחלט להמשיך בחינוקו של העולם החופשי גם לאור ההתפתחויות האחרונות, כי שלום של אמת יכון רק על יסוד של משא ומתן שינתהל מסצב של התעצמות.

איוותה טרב לאנשי החונות בביתו של מר ט. לוין.

נענו וגאו וולטר ליממן; ג'סס רפטון (ניו-יורק טיימס); אונסט לינדליי; העורך הווינגטוני של "ניוסוויק"; ג'ב' הלן פולר (Fuller); עורכה "ניו-דפאבליק"; מורגן ביאטי (Betty); פרטן נ.בי.טי וד"ר סק-קראפ (נציג החינוך).

השיחה נסבה בין השאר, על התקפת השלום הרוסית והשר נתבקש לחוות דעתו עליה; על בעיית המואץ וההגנה יחסי ישראל-ערב; בעיות כלכליות של ישראל וענינים אמריקניים פנימיים. בין השאר פטרו דסטון וליממן כי קיימה אפשרות שדאלס לא יאריך ימים בכחונתו וכי התלו הרחורי הרטח במחלקת המדינה ביחס להסכסחה לפניו חד-צדדי של התעלה, כתביעת המצרים. הובעה הבנה למענתנו כי חננו צד נוגע בדבר בכל פרשה המואץ ולכחונתנו למעול בענין זה.

10.4.53

National Press Club - הרצאה ב-

נכחו קרוב ל-300 איש. בעיקר עיתונאים, אנשי שגרירות ומחלקת המדינה. ראשי מחלקת המדינה, חברי ועדה החוץ של הסינים ושגרירים אחרים שגם הם הוזמנו לא נענו. כפי שלא נענו גם להזמנות להרצאות של מאיר - הצרפתי - ואדנואר.

גאורג של השר היה מוצלח ביותר ונתקבל בתערכה רבה. בחגובות לאחר הגאורג תודגשה במיוחד קריאתנו לשלום ולסחרון בעיית האזור.

השר שאל מספר שאלות בדבר נכונותנו להסכים לאסדרי הגנה לאזור גם לפני בוא השלום ועל כך השיב השר. כי אפשר לעשות הכנות כבר עתה; בדבר-בעיית הפליטים הערביים; חלוח בצאנו ברכש אמריקני; התקפת השלום הרוסית; ההסתחרות האחרונה בעמדה הגוש הסובייטי ליהודים; ענייני דת במדינת ישראל; עקירת הנאציזם בגרמניה ועוד ועוד. חשובותיו של השר היו קצרות ומוצלחות ביותר ודברים התפעלו במיוחד מן הקלות בה עבר לחשיב בעניינים כה שונים ומגוונים.

ס. אליאב

בא/א.מ.